

МАГІЧНЕ МИСЛЕННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Нужний М. Є.

студент 4 курсу бакалавр
спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Юнг Н. В.

к. психол. н., доцент кафедри практичної та клінічної
психології ФПСР

Магічне мислення у сучасному світі – у чому магія та яке відношення її до сучасності?

Звичайним визначенням є - форма мислення, в якому причинно-наслідкові зв'язки встановлюються на основі віри в тотожність психічної та символічної діяльності з реальною фізичною діяльністю за впливом на світ.

Дослідження забобонів і магічного мислення зазвичай зосереджуються на когнітивних аспектах, але такі вірування не обмежуються особами з розладами. Розумні та освічені люди також можуть мати ірраціональні забобони. *“Традиційно, дослідники розглядали магічне мислення як когнітивний дефіцит або навіть як форму психопатології; деякі люди просто не мислять про речі правильно.”*- (Eckblad & Chapman, 1983; Frazer, 1922; Levy-Bruhl, 1926; Piaget, 1929; Tylor, 1873).

Висловлюючись простими словами - магічне мислення не є чарівним. воно не є надзвичайним, навпаки це сама буденність. Оскільки упередження та магічне мислення не є обмеженими лише деякими незвичайними людьми на межах сучасного суспільства, вивчення цих особливих вірувань не повинно бути зміщеним на периферію психології.

Наприклад психолог Шейн Фредерік розробляючи свій тест когнітивної рефлексії, проводив їх у елітних навчальних закладах, та результат був вразливим, студенти які неправильно склали тест - 80%. Тест має три невеликі задачі :

1. Кийка і м'яч коштують разом \$1.10. Кийка коштує на \$1.00 більше, ніж м'яч. Скільки коштує м'яч?

2. Якщо 5 машин потрібно 5 хвилин, щоб виготовити 5 віджетів, скільки часу знадобиться 100 машинам для виготовлення 100 віджетів?

3. У озері є пляма латаття. Кожного дня площа плями подвоюється. Якщо на це потрібно 48 днів, щоб пляма покрила всі озеро, скільки часу знадобиться, щоб пляма покрила половину озера?

Зазвичай відповіді такі: 10, 100, 24. Але насправді коректні відповіді інші: 0.5, 5, 47.

Цей простий і невеликий тест не вказує нам про когнітивні порушення або психопатологію, а свідчить про те, що кожна людина звертається до своєї інтуїції, та ірраціонального мислення.

«Дані з літератури про забабони та магічне мислення вказують на те, що люди можуть усвідомлювати — у даний момент — свою ірраціональність і все одно обирати вести себе таким чином».- (Rozin & Nemeroff, 2002).

Звернувшись до історії психології, головними дослідниками магічного мислення були ряд визначних постійних дослідників, серед яких можна виділити кількох ключових фігур:

- В. Вундт – з його видатною працею «Психологія народів», розробив теорію міфологічної апперцепції. Він казав про те, що не розум, а афект – це творець миру, тобто він виразив залежність сприйняття від афекту: «Розуміння об'єкта у кожному окремому випадку є актом волі суб'єкта, у якому об'єкт передається його основне властивість,

едність його станів.” Суть міфологічної апперцепції полягає в тому, що суб'єктивне сприйняття впливає на об'єктивне. Це означає, що особисті переконання, вірування та культурні контексти можуть впливати на те, як люди сприймають та розуміють об'єкти, події чи явища навколишнього світу. Звідси і полягає, що анімізм – не засіб пояснення, а наслідок наділення об'єкту суб'єктивними значеннями.

- Е. Кассіер – філософ який створив “Філософію символічних форм”. Філософія символічних форм Ернста аргументує, що розум людини виражається через символи, які конструюють реальність, а не тільки відображають її. Різні форми вираження, такі як мова, міфологія, наука, служать засобами для створення смислу і розуміння світу в культурному контексті. Кассіер описує еволюцію розуму, розпочинаючи з міфологічного мислення та закінчуючи науковим підходом.

Також немалих зусиль доклала англійська антропологічна школа з теорією анімізму, працював над нею Едвард Бернетт з відомою книгою «Первісна культура» та Джеймс Джо Фрейзер та його праця «Золота гілка». Теорія розглядається як вірування в те, що природні об'єкти та явища мають свідомість та волю. Для Фрейзера це було пов'язано із сакральними обрядами та жертвоприношеннями для забезпечення родючості. Бернетт розглядав анімізм як спробу пояснення духовної природи світу через приписування йому індивідуальності та волі.

Таким чином, для Фрейзера та Бернетта анімізм виступав як спроба людей пояснити та здобути контроль над природними силами через їх персоніфікацію та взаємодію з ними через релігійні обряди та практики.

Отже, єдиним висновком з історії, є розуміння того, що магічне мислення в кожному з нас, як наслідок та як спадщина від первісних людей. Хоча не всі погоджуються, що мислення первісної людини є тотожним до цивілізованої, але особливості і генезис магічного мислення супроводжуються у сьогоdnішньому дні цивілізованої людини.

Ці особливості виражаються через різні «типи магії»:

- **Магія слів** охоплює сферу висловлювань у вигляді заборон, обіцянок, побажань, проклять, приказок та заклинань.
- **Магія мислення** включає в себе чарівництво, заклинання для приворотів та відворотів, кодування, а також феномени, подібні до «телепатії» та «гіпнозу».
- **Магія дій** здійснюється через щоденні ритуали, обряди та практики, такі як «захист від пристріту».
- **Магія почуттів** охоплює емоційне сприйняття, страхи, передбачення та інші аспекти почуттів.

Як остаточний висновок до сьогодні є те, що магічне мислення активно переплітається з технологіями, виявляючи нові форми в сучасному світі, від віртуальних символів до мобільних додатків.

Вплив на психічний стан виявляється у сприяттні стресостійкості через практики, пов'язані з магією. Магічне мислення виступає як засіб вираження унікальної особистості, включаючи створення ритуалів та використання символів у стилізованому одязі. Взаємодія з сучасними течіями включає рухи, такі як еко-магія та техномагія. Магічне мислення впливає на життєві практики, використовуючи його принципи для планування та досягнення цілей. Висновок вказує на постійну актуальність магічного мислення та його трансформацію в сучасному світі.

Література

1. APA Dictionary of Psychology
<https://dictionary.apa.org/magical-thinking>
2. Jane L. Risen: Believing What We Do Not Believe: Acquiescence to Superstitious Beliefs and Other Powerful Intuitions. <https://www.apa.org/pubs/journals/features/rev-0000017.pdf>
3. Winerman L. What we know without knowing how. <https://www.apa.org/monitor/mar05/knowning>
4. Кругова К., Бондар Ю. Магічне мислення: чому ми віримо тарологам, астрологам та екстрасенсам? <https://svidomi.in.ua/page/mahichne-myslennia-chomu-my-viryimo-taroloham-astroloham-ta-ekstrasensam>
5. Eugene Subbotsky: Magic and the Mind: Mechanisms, Functions, and Development of Magical Thinking and Behavior <https://academic.oup.com/book/3680>
6. Широка А. Про магічне мислення. <https://health.ucu.edu.ua/news/pro-magichne-myslennya/>.